

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszazárására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 23.

Tömött tárcza — érték nélkül.

Aki diák korában legszorgalmasabban került az iskola és később az egyetem tájkát, még az is, honatya korában, teljes meggyőződéssel hangoztatja az iskolák fontos missióját és nagy befolyását nemzeti és erkölcsi dolgokban.

Egyebet azonban alig hangoztatnak aztán a vallás- és közoktatásügyi tárcza tárgyalásánál.

Pedig de sok fontos és értékes dolog van ebben a miniszteri tárczában, csak-hogy persze ezek a dolgok szakismereteket tételeznek fel s a tárgyalásokhoz nem elég magában a torok.

Vallásügyi vitáról szó sem volt most, a közoktatásügyi vitából is csak Várossy és Wlassics atyafisági táblázata és Rezey megdorgálása emelkedett ki.

A Wlassics miniszter tárczája, úgy látszik nem érdekes, az igaz, hogy ennél a tárczánál nem igen jut alkalom »haza beszélni«. Hiszen leginkább csak a tanárokat és egyházakat érdekli ez a tárcza, a tanárok pedig és az egyházak ugyan mikor érdekelték a képviselő urakat?

Csak-hogy úgy áll a dolog, hogy a tanároktól függ az iskolák nemzeties szelleme, az egyházaktól pedig erkölcsi alapja. A nemzeti szellemtől ismét az állam integritása és ereje, az erkölcstől pedig a társadalom fennállása és békéje.

Most pedig a nemzetiségi izgatók Budapesten tartották azt az üléseket, a melyen felosztották Magyarországot, a szocialisták pedig tette keltek, hogy fel-

oszzák maguk között a másét. Ez nemzetiellen és erkölcstelen dolog és napi esemény mind a kettő.

Nem fejtenek-e ki elég buzgalmat a tanárok a nemzeti nevelés terén? vagy talán nem fejthetnek ki? El hanyagolják-e az egyházak kötelességüket az erkölcsi nevelés terén? vagy talán akadályozva vannak munkálkodásukban?

Azt hittük, a képviselő urak foglalkozni fognak ezekkel a kérdésekkel, de a képviselő urak másként gondolkodtak s üres padok és ásitó képviselők előtt vonult el a kultusz büdzsé és viszi a más tulajdonát, a mások jogát, a mások pénzét.

Csodálkozva halljuk a tárgyalásoknál és olvassuk a jelentéseknél, hogy a kir. katolikus közép iskolák címéből következetesen ki van hagyva a katolikus jelző.

A millennáris jelentésben, melyben iskoláink fentartási forrásairól volt szó, említve volt valami tanulmányi alap, úgy tüntetve fel, mint állami vagyon. Hová lett innen a katolikus jelző?

A miniszternek az a felvilágosítása, hogy elég a »kir.« jelző, nem állja meg a helyét; akkor a m. kir. postára is rá lehet fogni, hogy katolikus.

Valami iskola elállamosításról beszélt a miniszter! Mi alapon akarja piszkálni a katolikus iskolák felekezeti jellegét? Nem a katolicizmus nevelte századokon át a magyar nemzetet? Nem az ő iskoláiból kerültek ki a nemzeti hősök, kik védték a hazát és harcoltak a szabadságért? Miért akarja ezekre rá tenni kezeit a miniszter?

A felekezetek nagy áldozatok árán tartják fenn iskoláikat, annyit pedig, amennyit csak bírnak. Miért akarja ezekre az ő folytonos beavatkozását rá tukmálni? Miért támadja folyton a felekezeti iskolákat állam segély, állami felügyelet és más titulusok alatt?

A nemzeti érzést csak frázisként használták idáig, s ha a pártjukhoz tartoztak a nemzetiségek, de hogy törődtek azoknak a hazafiasságával. Ez a nagy hanyagság bosszulja most meg magát a felhizott nemzetiségi izgatásokban, az a hanyagság, mely mellett az állam hivatalos nyelve is kiszorulhatott akárhány nemzetiségi iskolából.

Az egyházakkal csak akkor törődtek idáig, ha ütni kellett rajtuk, de soha segítségére az állam nem sietett munkájánál.

Mindig szedte ki az alapot az egyház lába alól, a felekezetnélküliséggel lerontotta befolyása és tekintélye jó részét és most felszaporodott a szocializmus és a se Istent, sem embert nem féle proletárok hada.

Értékes a vallás- és közoktatásügyi miniszter tárczája, mert az alá tartozik nemzeti integritásunk és társadalmi békénk alapja az iskola és egyház. Hogy mily értékes pedig mind a kettő, azt most lehet látni, mikor működésük sikere hiányzik, mikor a nemzeti és szociális izgatás hullámai el lepnek bennünket.

Tömött tárcza a most letárgyalt, kár hogy ily kevésre becsülték értékét a képviselő urak.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A lányasszony.

Irtá: Deér.

I.

Borus, esős idő van. Unalmas, bántó egyhangúságban hull alá az eső. Egy-egy kövér csepp oda ütődik az ablakhoz s végig folyt rajta, csillogó sávot hagyva maga után.

Majd meg szét sivit be az ablakon és végig borzongatja azt a nőt, ki ott az ablaknál valami kézi munkával foglalkozik.

Tar Anna az, a vén leány. Vagy egy harminczöt éves ő, de fiatalabbnak látszik. Nem hasonlít a többi vén leányokhoz, nem oly kiállhatatlan, mint azok szoktak lenni.

Még mindig dús barna haját szép kontyba tűzi fel. Az arcza sem oly halavány, hanem inkább piros. A szemeiben is van még valami az elmúlt fiatalaságból. Talán egy ábránd, egy gondolat, egy ott felejtett szenvedély ki nem aludt lángja a — multból.

Ilyen Tar Anna leányasszony. Mert hát biz az ő fejét nem kötötte be senki. Pedig szép volt, gazdag is volt. De hát ki tehet róla, ha sok leánynak az a sorsa, hogy pártában maradjon minden szépsége, gazdagsága ellenére is.

Valami hosszú, fehér vászonzóló himez tarka selyemszájakkal. Szeretik ezt a munkát

a lányok. Annyi titkos ábránd, annyi édes emlék fűződik minden egyes selyemszájhoz.

Tar Anna leányasszony is elgondolkodik, míg azokat a finom szálakat rakja, szövi egymásután. Eszébe jut a fiatalasága, a boldog fiatalasága. Meg aztán sok minden más is. De ki tudná elgondolni, mi lakozik az ő szívében.

Fel-felsőhajt úgy nagy néha. Ki tudja ismét milyen emlék szállt el kebléből e szomorú sóhaj szárnyán.

Majd meg összerázkódik fázósan, idegesen. Tán a szél süvítése miatt, vagy ki tudja miért? Az eső meg csak egyre veri az ablakot.

Kip, kop, kip, kop . . .

II.

Valaki bejött a szobába. Hideg metsző szél osont be a kinyitott ajtón utánna. Anna leányasszony odapillant és aztán olyan boldogan mosolyog.

Egy fiatal leány jött be. Anna leányasszony huga, Tar Ilona.

Fiatal leány, alig tizenkilenc éves. Édes testvére Annának, de azért nem hasonlít hozzá. Az alakja, kinézése, a természete is egészen más.

Anna barna leány, Ilona szőke. Hullámos, arany haját nem köti kontyba, hanem végig ereszti karcsu derekán s úgy köti össze egy rózsás pántlikával. Ibolyakék szemeiben egy fiatal leány igaz derűje, boldogsága fészkel. Mosolyog ez a szempár mindig.

A természete, no az meg éppen elüt a

nénjétől. A nénye komoly, gondolkozó, ő meg vidám, gondatlan.

De hát meg van ennek a magyarázata. Korán árvák maradtak s Anna leányasszony nyakába szakadt a Tar kuria minden gondja.

Talán ezért is nem volt ideje férjhezmenésre gondolni? Ezért maradt pártában.

Most csak a huga boldogsága mindene. Csak egy igaz vágya van, hogy a huga boldog legyen. Nem akar hugának gazdagságot; van annak már. Hanem egy igazán szerető szívet.

Most is erre gondol, mikor az az üde teremtés ott áll előtte.

Vajha boldog lenne, igazán boldog.

Az az unalmas, egyhangú eső meg csak veri az ablakot, kip . . kop . . kip . . kop . .

III.

— Honnan jössz, édes hugom? Milyen piros az arcod, milyen csillogók a szemeid. Mi öröm ért, mi tesz oly boldoggá, mert látom, hogy az vagy.

Tar Ilona meg nem szól semmit. Odául nénye elé egy kis lábszékre. Aztán csak mosolyog, olyan boldog, lányos mosolygással. Nem mer a nénye szemei közzé nézni. Látszik rajta, hogy valami nyomja a lelkét, de nem talál utat, módot a közlésre.

Anna meg csak nézi ezt a leányt. És a mig nézi, valami homályos, tán csak rejtett fény beragyog a lelkébe. Sejt valamit. Egy hurrezdül meg a lelkében a multból.

A pénzügyi mérleg romlása.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a múlt év utolsó negyedéről szóló állampénztári kimutatást. Ez a kimutatás azt konstatálja, hogy pénzügyeink visszafelé fejlődnek. Vége a Wekerle-féle 30—40 millió feleslegekkel záruló pénzügyi mérlegeknek.

Az utolsó negyed pénzügyi eredményét egybevetve az első három évnegyed pénzügyi eredményével a következő képét nyerjük a múlt év pénztári kezelésének:

Évnegyed	Bevétel	Kiadás
I.	112,905.194 frt	134,256.919 frt
II.	115,651.883 >	116,400.499 >
III.	136,040.303 >	132,948.313 >
IV.	148,546.180 >	114,567.486 >

Összesen: 513,143.560 frt 498,173.217 frt

Eszerint tehát a múlt év pénztári kezelése 14,970.343 frt felesleggel mutatna, a mi annál meglepőbb eredmény, mert az első három évről szóló kimutatás 18,008.351 frt hiányt tüntetett ki. A pénztári kezelési kimutatás azonban távolról sem azonos még a zárszámadásokkal és így ezek a számok a zárszámadási kimutatásig még jelentékeny változáson mennek át. A költségvetési törvényvel való összehasonlítást sem tűri meg az államháztartási kimutatás, de igenis összehasonlíthatjuk az 1897. évi államháztartási kimutatást az előző év megfelelő kimutatásával és akkor azt találjuk, hogy az 1897. évi bevételek összege 8,903.191

frttal nagyobb, az egész évi kiadásoké pedig 3,765.694 frttal kisebb lévén, mint az 1896. évben.

az 1897. év mérlege 12,668.885 frttal kedvezőbb, mint az 1896. év mérlege.

A mi most kiadott 4-ik évnegyedi kimutatás részleteit illeti, a bevételek az 1897. év 4-ik évében 5,116.046 frttal kedvezőtlenebbek mint az előző év utolsó negyedében.

Nagyobb mértékben csökkentek a bevételek az egyenes adóknál 1,717.045 frttal, a fogyasztási és italdóknál 945.528 frttal, a dohányjüvedéknél 649.287 frttal, a lottójüvedéknél 450.596 frttal, a vasműveknél 1,546.045 frttal, az államvasutak üzleti bevételeinél 2,657.384 frttal, az államvasutak gépgyáránál és a diósgyőri vasgyárnál 1,872.302 frttal stb. A kiadások végösszegében nincsenek lényegesebb eltérések, minthogy a kiadások összege

csak 170.856 frttal nagyobb, mint volt az előző év utolsó negyedében.

Igaz, hogy — papiroson és zárszámadások előtt — még mindig csaknem 15 millió felesleg mutatkozik és több mint 12 millióval kedvezőbbnek tűnik fel az 1896. év eredményénél, de ha számításba vesszük azt, hogy az 1897-iki bevételek közt 27 millió fiktív bevétel, mert az államvasuti beruházási kölcsönből származik, akkor kitűnik, hogy 15 millióval romlott az államháztartás mérlege. Mi lesz belőle, mikorára az még keresztül megy a zárszámadások retortáján, a hol beszámítja az előleges felhatalmazás nélkül eszközölt póthiteket is?!

A berlini Vorwärts és a magyar agrár-szocializmus.

A német szocialdemokrata-pártnak berlini közlönye, a »Vorwärts« legutóbbi számában a magyar kormány energikus intézkedéseit, melyekkel a veszélyes lázadást elfojtani igyekezik, epés cikkben támadja meg. E cikk a lap budapesti levelezőjétől való s a kormány erőszakosságait többek közt azzal is illusztrálja, hogy nemcsak a pártkasszákból, de az egyes »elvtársak« zsebeiből is elkobozzák a pénzt, mi által azok családjai inségbe jutnak és segélyre szorulnak. A »Vorwärts« kijelenti, hogy a magyar kormány erőszakos föllépése, sőt a vérontás sem fog használni, mert a magyarországi elvtársak igazán keményen csak ezután fognak föllépni. »Oly dolgok vannak készülben, melyekre a kormány még nem is gondol.«

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 23.

Ma Mócsy Antal vitte a vezérszerepet. Amely tételnél felszóltak, Mócsy Antal mindig ott volt. Daczára ennek, a mai ülés érdekessége mégis két más képviselő rövid polemijához tapadt és pedig Thaly Kálmán és Rakovszky István párbeszédéhez:

Thaly Kálmán a tanfelügyelők tételénél

arról beszélt, hogy hazafiságot kell ápolni, különösen a vallásosság mellett

Erre Rakovszky István közbeszóltott:

— Mi is azt akarjuk.

— Nem mindig! — vágott vissza Thaly Kálmán.

Rakovszky keményen akart riportozni s a Thaly Kálmán legérzékenyebb elevenére tapintott.

— Hát Bethlen Gábor jó hazafi volt?

Az öreg kurucz elérte a célzást, hátrafordította nagy sörényes fejét s emelt hangon válaszolt:

— Az én nekem uram, királyom, feiséges fejedelmem volt, ki nemzetét védte.

— De nyakunkra hozta a törököt! — makacszkodott Rakovszky.

A szabadságért tette! — felel újra a Rákóczyak történetirója és azután folytatta beszédjét a tanfelügyelőkrol.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Lukács miniszter javaslatot nyújt be a Pozsony-Szombathely-Zágráb területén fönálló házközösség megszüntetéséről. A javaslatot a pénzügyi bizottsághoz adták ki.

Következett a

közüktatásügyi tárcza

folytatólagos tárgyalása.

Mócsy Antal: Három féle szervezetű iskola létezik: a melyeket az állam tart fön, melyeket a felekezetek, s melyeket egyes magánosok, társulatok igazgatnak. Az államnak mindháromra egyenlő gondot kell fordítani s azoktól az intézetekről, melyek katolikus alapon nyugszanak, a katolikus jelzöt elvonni nem szabad, mint azt — ugymond — a miniszter teszi. Kéri a katolikus jelzöt továbbra is fön tartani.

Elnök: Kiván még valaki a vitához szólni? Minthogy szólni senkisé kíván, a vitát be zárja.

Wlassics: Mócsy felszólalása alaptalan, mert a katolikus érdek veszélyeztetve nincs.

A tornatanítás tételénél.

Papp Samu az egészségügy ápolásával foglalkozik. Általánosan tapasztalható, hogy az

Egy lejátszott hur, amely olyan zürzavaros hangot ad.

Anna szeretne tisztán látni, olvasni a huga lelkében.

Lehajol hozzá, végigsimítja huga sárga haját, aztán csendesen sutog hozzá:

— Szólj, édes virágszálam, mi nyomja lelkedet? Légy igaz szíveddel hozzám. Tudod, hogy szeretlek, hogy a lelkemen viselem a sofsodat, hogy csak neked élek. Hát beszélj! Majd aztán én eligazítalak, ha nem tudod, mit tégy.

Ilonka még mindig nem szól. Csak oda hajtja nénye ölébe szép fejét. Anna meg csak azt látja, hogy megnevésednek azok a szép szemek és csakhamar harmatos lesz az a bársonyos, patyolat arcza a hugának.

Most már tisztán lát Anna. Azok a néma, csillogó könnyecsek hangosan beszélnek hozzá.

Oh a lányok nagyon tudnak egymás szeméből olvasni. És Anna leányasszony olvasott a huga szeméből.

— Ez a leány szeret. Ezek a könnyek a boldogság, szerelem könyei.

De nem szól semmit. Csak hadd sirja ki magát a kicsike, majd utánna beszédesebb lesz. És ugy lett.

Ilonka megtörölte szeméit s aztán odanézett a nénye két szemébe. Ott aztán látta, hogy nénye kitalálta titkát, most már nincs miért rejtegetni előtte.

Megfogta a nénye kezét s így beszél hozzá.

— Édes néném, boldog vagyok, mint még nem voltam soha. Boldog vagyok, mert szeretek és szeretnek. Ne haragudj rám, hogy eddig nem szóltam, de nem mertem. Nem volt erőm

hozzá. De már nem akartam tovább hallgatni. Ugy-e nem haragszol édes néném?

A nénye csak mosolygott olyan szelid, biztató mosolygással.

— Dehogyan haragszom te bohó leány. Csak szeress, hiszen fiatal vagy. Csak aztán boldog légy. Hát már azt is tudod, hogy téged is szeretnek. Tán már a lakodalomra is gondolsz; no csak vald be. Azt már nekem is kell tudnom.

— Hát aztán kit szeretsz. Talán szabad tudnom, hogy ki lesz a sógorom?

Hogy elpirult az a leány erre a kérdésre. De aztán mégis csak megmondta. Odahajolt egész közel a nényéhez és csak ugy sugva mondta neki:

Kit szeretek? Hát Uzor Balázst.

Hogy eláppadt erre Anna arcza.

Fölkelt, aztán már ismét mosolyogva szólt hugához:

— Jól van, hugom. Azt kívánom, hogy boldog légy. A többit meg csak bizd rám. — Most pedig hagyj magamra.

Mikor aztán magára maradt, akkor leült az íróasztalához és írni kezdett. Uzor Lőrinczek, Balázs bátyjának írt.

Írta pedig ezeket:

»Tisztelt Uzor Lőrincz uram! Ugy-e nem gondolta, hogy én még valaha Uzor uramnak levelet írok? Pedig látja, megtörtént. Nem a magam baja miatt írok; hisz mi már elfeledtük a multat. A hugom boldogságát félttem, azért írok. Ez a leány szereti a kigyelmed testvéröcsését, Balázst; és amint a leány mondja, Balázs sem idegenkedik tőle. Ezért írok én most.

Tán még emlékszik valamire a multból. Ezelőtt tán ugy tizenöt esztendővel történt valami — mivelünk. Hát azt nem akarom, hogy az újra ismétlődjék familiánkban. Ha már én boldogtalan lettem ez életre a kigyelmed csalfasága miatt, hát nem akarom, hogy a kigyelmed öcsese meg a hugomat tegye azzá. Azért járjon utánna a dolognak. És ha ugy van, mint hugom mondta, akkor nem bánom, legyen meg a kézfogó minél előbb legalább tán majd mi is újra örülni fogunk a fiatalok örömeinek. Gondolja meg a dolgot Uzor uram és aztán majd tudassa velem határozatát. Maradtam kigyelmedhez igaz lélekkel

Tar Anna.

Ezt a levelet aztán lovas postával rögtön el is küldte Anna a szomszéd birtokosnak.

Ő maga meg újra vissza ült oda az ablakhoz. De tudja lsten miért, nem ment a munka. A gondolatja más felé járt. Az ujját is megszurta s a piros vére oda csurrant ki arra a fehér vászonra.

Azt mondják, hogy ha egy leány tüvel szurja meg az ujját, akkor a kire gondolt az lesz a vőlegénye.

Tar Anna meg éppen Uzor Lőrinczre gondolt. Talán ezért is mosolyodott el.

Pedig hátha igazat mondott az a piros vércsepp ott azon a hófehér patyolaton?

De hát Anna leányasszony nem hitt neki. Ezelőtt ugy tizenöt évvel biz elpirult volna erre a gondolatra. Akkor szerette még Uzor Lőrinczet fiatalos szíveddel, igaz szerelemmel. A férfi is azt hazudta neki.

De hát közbejött valami. Talán a fiatalos

iskolába járó gyermekek közt sok a beteges, vérszegény. A tanult ifjak közül sokkal kevesebb válik be katonának, mint a munkás nép gyermekei közül. A szellemi nevelés mellett a testi nevelésre nagy gondot kell fordítani. A tornázást, a szabadban való sétálást kell alkalmazni a tanítás káros hatása ellenében. A szabad levegőn a szív jobban fejlődik s így a vér keringés tisztább, a tüdő szabadabban mozoghat. A lányok nevelése még nagyobb fontosságú s a leányok a tanítás káros hatását még jobban megérik. Gondoskodni kell gyermek-kertekről, hol az ifjak többet mozoghatnak. Dicséret illeti meg a gyermektelepeket, turista egyesületeket, melyek alkalmat nyújtanak arra, hogy a szünidőben a gyermekek kipihenhessék magukat. Kéri a középiskolák átvizsgálását s egészségi szempontból való megjavítását. (Éljenzés jobbról.)

Madarász József: Köszönettel tartozik az előtte szólónak mint képviselő, mint polgár, mint atya. Régen el akarta ő már azt mondani, hogy a gyermekek agyát az iskolában túlterhelik, de most végre alkalmat vesz magának. Hogy mennyit kívánunk egy kis növendéktől, azt tessék megítélni az ő fiának esetéből, a kinek a harmadik osztályban olyan szorzást adtak fel, hogy ő is, meg a fiu is három órán át vesződtek vele. (Nagy derűtség.) Hogy mi célja van annak a rengeteg sok könyvnek, azt föl fogni nem tudom. (Derűtség.) Hiszen a kis diák valóságos teherhordó állat, 10—15 könyvet hord a jobb hóna alatt, meg a bal hóna alatt, alig tudja hordani. A tanár urak maguk is sopánkodnak miatta, azt felelik; hja a közoktatási kormány parancsolja. No hát tisztelt közoktatási kormány ezen segíteni kell, mert így gyermekeink elcsenevészednek. Ezt kötelesség volt elmondani. (Helyeslés.)

Major Ferencz: Különösen a testi nevelésre hívja fel a miniszter figyelmét, a tornaoktatásra, a melyre több és egészségesebb helységeket kíván építtetni, egyúttal hibáztatja a mai tanrendszer némely uszát.

Hock János: Csenevész generációval nem lehet Magyarország sorsán javítani. A gyermek neveléséhez nemcsak pedagógus, hanem orvos is kell. Minden iskolában kellene egy orvosnak lenni. Nevetségesnek tartja, hogy az elemi iskolák mellett tornatermek vannak, mert sokkal egészségesebb az a gyermek, a ki künn a szabad levegőn, a pázsiton hány bukfeneczet, mint ha a tornateremben, nyújtón, vagy a dobogón ugráltatják. Tessék a testi nevelést hasznos, célszerű dolgokkal összekapcsolni az elemi is-

kolában, apróbb mezei munkákkal összekötésbe hozni.

Szól azután a túlterhelésről, mely nem a tankönyvek sokaságában áll, hanem abban is, hogy a tanárok bürokratikus módon fogják föl hivatásukat, gépiesen felolvassák a leczkékét, a helyett, hogy saját érzelmi és értelmi világát iparkodnék beleönteni a gyermekbe. De másrészt annyira túltömődtek a középiskolák, hogy nem is foglalkozhatnak kellően növendékeikkel.

Elnök: a vitát bezárja.

Wlassics: miniszter: Treforttól sokszor lehetett hallani, hogy egészség, műveltség és gazdagság teszi az embereket boldoggá és kétségtelen, hogy műveltség nélkül az egészség haszontalan. Egyébként ő mindig szem előtt tartotta, hogy az egészségre súlyt tekintessenek és ezentul is szem előtt fogja tartani.

Válaszol röviden Hock Jánosnak s a tétel elfogadását ajánlja.

A Ház ezután a tételt elfogadta.

Mócsy Antal

tanfelügyelők tételénél

szólal föl.

A tanfelügyelők helytelenül cselekedtek, mikor a látogatási időt arra használják fel, hogy panaszokat intézzék el benn az iskolában, mert ezáltal a tanítók tekintélyét lerontja. Ugy kell nevelni a gyermeket, hogy a tanítót tiszteltben tartsák.

Thaly Kálmán: Különösen azért szólalt fel, hogy a tanfelügyelők a hazafias nevelésre fordítsanak gondot, mert sajnos, sok iskolában a hazafiasságra nem sok gondot fordítanak.

Mócsy Antal: A további tétel folyamán reflektál Thaly Kálmán felszólalására és azt hiszi, hogy a felekezeti iskolákra célozott.

Thaly Kálmán: Eszem ágában sem volt! Ugyan ne tessék már ebből is felekezeti kérdést csinálni.

Mócsy Antal: Köszönettel veszem ezt a kijelentést, csak azt akarom konstatálni, hogy a katolikus vallás éppen nem áll ellentétben a hazafiassággal, sőt valljuk is, hogy a jó keresztény jó hazafi is.

A népoktatásnak hitfelekezeti alapon való vezetését sürgeti.

Thaly Kálmán félremagyarázott szavai megmagyarázásáért kér szót. Ő semmi felekezetre nem célzott. Megvetendő volna, hogy ha felekezeti érdek beszélné belőle, mikor a nemzeti irány felvirágozásáért beszél.

Mócsy: Tudomásul veszi Thaly feleletét, de

a nemzetiségtől nem lehet a vallásosságot elválasztani!

Elnök: a vitát bezárja, s az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után **Molnár János** újbóla csaczi kath. kör színelőadása betiltásáért interpellál, mert nyilvánvaló a kath. kör szekirozása. Perczel feleli, hogy tisztán himlő és difteritisz járvány miatt tiltatott be. **Andrássy Géza** gróf interpellálja Perczelt, hogy mikép szándékozik a törvényes jogrend elleni izgatást megakadályozni.

Hazafias ünnep a Katolikus Körben.

Az az ország-szerte megnyilvánult és köztudattá vált meggyőződés, hogy 1848-ik év márczius 15-ének küszöbön álló 50-ik évfordulóját vallás- és párt különbség nélkül mindenütt megünnepeljék, — a Katolikus Körben is élénk visszhangra talált.

A Kör ünnepély rendező bizottsága éppen ezen intencziókból kifolyólag tegnap délután ülést tartott.

A bizottsági ülésen **Böszörményi Géza** elnököt; részt vettek: **Dus László** alelnök, dr. **Mártonffy Bogdán**, dr. **Karácsonyi János**, dr. **Némethy Gyula**, **Tóth Márton**, **Gálbory Sámuel**, **Pálffy Béla**, **Belezmay Antal**, **Stark Gyula** és **Mendelényi Béla**.

A bizottság elhatározta, hogy lehetőleg fényes ünnepélyt rendez, méltót ahhoz a nagy és nemzeti ünnephez, a melylyé márczius 15-ikét minden, hazáját szerető magyar benső meggyőződése avatta. De kimondotta a bizottság egyidejűleg azt is, hogy lehetőleg kerülni fog minden politikai színezetet az ünnepély programjának összeállításánál; egyedül és főleg azért, mert a Kör falain belül politikai szempontok, mint ilyenek nem találhatók, de nem is találhatnak visszhangra. Nemzeti ünnepnek tekinti ezt az évfordulót; történelmi és társadalmi szempontból véli leginkább ünnepelésre méltónak.

Ezek kimondása után rövid vita merült fel azt illetőleg, hogy márczius 15-én, a vagy az utána következő vasárnap rendezze a Kör ez ünnepélyt.

E kérdést különösen az a körülmény tette vitássá, hogy városunkban — köztudomásúlag — márczius 15-én sok helyütt lesz ily alkalmi ünnepély s így könnyen valószínű, hogy a Kör ünnepélyének ideje összeesne más testületek, vagy társulatok ünnepélyének idejével, — a mely körülmény ismét zavarólag hatna a Katolikus Kör ünnepélyére meghívottak közül egyesekre.

Mind a mellett kimondja a bizottság, hogy a naptól, a melynek jelentősége és évfordulója éppen a karaktert adja az ünnepségnek, nem tér el, s **márczius 15-én, kedden** fogja ünnepélyét megtartani.

Ezek után rátért a bizottság az ünnepély műsorára.

Első sorban is az évforduló, illetve a nap jelentőségének méltatására egyhangulag felkérte **Dus László** alelnököt, a ki a benne összpontosuló közhajnak eleget teendő, szívesen vállalkozott a méltó értekezés megírására és felolvasására.

Megállapodott továbbá a bizottság arra nézve is, hogy a műsor további számain három karének és egy alkalmi költemény elszavalása képezze.

Az ünnepély részletes műsorának összeállítására, a szereplők kiválasztására és a rendezés egyéb teendőire nézve végül kiküldetett egy szűkebb körű bizottság **Dus László**, dr. **Né-**

dacz, vagy ki tudja mi? Szóval elmúlt, eloszlott, vége van.

Most már csak egy ábránd, egy gondolat a — multból. Legalább Anna leányasszony annak gondolja. De azért mégis úgy érzi, hogy a szíve hangosan dobog, mikor arra az emberre gondol.

Hejh! az a piros vércsepp azon a fehér patyolaton!

IV.

Van sürgés-forgás a Tar-kurián. Vendégeket várnak. Uzorék jönnek ma — háztüznözőbe.

Anna leányasszonynak ugyan csak kijut a dologból. Sűrű-forog, ott van mindenütt.

Ilonka is segít neki. Együtt készülnek a nagy napra.

Hanem mikor meghallják a csengő szavát, az ostorpattogást, hát akkor Ilonka úgy elszaladt egyszerre, mintha ott se lett volna.

Uzorék jöttek meg. Ketten vannak. A bátya meg az öcsce.

Anna eléjük siet. Először Lőrinczcel fog kezét. És a mig beszél vele úgy kerüli tekintetét. Balázshoz már vigabban szól.

Uzor Lőrincz aztán oda sugja Annának.

— Leányasszony, egy szavam volna magához, de csak úgy négy szemközti.

Hátszen ugyanis ketten voltak, mert Balázs már eltűnt. Az Ilonkát keresi.

De azért Anna bevezeti Uzor Lőrinczet a belső szobába. Ott nyugodtan beszélhetnek.

Anna csak várja, hogy az az ember kezdje a beszédet. Ő addig az ablakon néz ki.

Uzor Lőrincz meg csak nézi azt a leányt. Valami titkos, édes sejtélem szállja meg a lel-

két. Odamegy Annához, megfogja a kezét. És Anna ott hagyja, nem vonja vissza. Aztán beszélni kezd hozzá:

— Anna én ma leánynézőbe jöttem. A kigyelmed hugát kérem meg az öcsém számára. Ugy-e, odaadja?

— Oda adom. Legyenek boldogok, — mondta rá Anna. Uzor Lőrincz még mindig nem eresztette el a leány kezét.

— Még nem végeztem Anna. Még valamit akarok mondani. . . Látja, mi ketten olyan egyforma sorsra jutottunk. Ne keressük az okát, hogy mért. Ha a fiatalok elhagynak bennünket, akár engem, akár kigyelmedet, hát egyikünk magára marad. Pedig keserves az élet ugy magányosan. Hát tegyük eddessé. Feledjük el a multat, ne váljunk el mise többé egymástól. Anna tudna-e még engem szeretni csak egy — keveset?

Anna nem szólt semmit, csak odaadta a másik kezét is annak az embernek s csak nagy sokára mondta neki:

— Látja Lőrincz, ezt megtehettük volna már régebben.

Uzor Lőrincz meg átkarolta azt a leányt. És úgy érezte, hogy még most nincs késő a — boldogságra.

Mikor a két fiatal belépett, hát még mindig átkarolva tartotta Annát, s úgy szólt oda a fiatalokhoz.

— No gyerekek, hát ma kettős kézfogót ünneplünk.

És úgy örültek ennek valamennyien.

Még a nap is kisütött és beragyogott oda a szobába, hol olyan boldog volt az a négy ember.

metly Gyula, Beleznay Antal és Mendelényi Béla személyében.

Ezzel az ünnepélyrendező bizottság ülése véget ért.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 24. Jogügyi szakbizottság ülése a városházán, d. u. 3 órakor.

Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **Plebánia átadás.** Lék y Kornél volt v.-olaszi-i segédlelkész, Bikácsra kinevezett plebános, tegnap utazott el elfoglalni új állását. A lelkészi hivatalt ma, csütörtökön adja át az új plebánosnak Lindenmayer Károly cz. kanonok, tenkei esperes-plebános. Lék y utóda Kó p i s József v.-olaszi segédlelkész ugyancsak most kezdi meg működését új állomásán.

* **Vizsgálat a városnál és a megyénél.** A tegnap folyamán városunkba érkezett Havasi Arthur kereskedelemügyi miniszteri számellenőr, akit a miniszterium a városi és megyei utadó számadások felülvizsgálata végett küldött le. A vizsgálat ma veszi kezdetét a városi utadó ügyosztálynál és előreláthatólag 8 napig fog tartani. Maga a vizsgálat aféle deus ex machina vizsgálat, s mint ilyen, nagy meglepetést okozott a hivatalokban.

* **A honvédszár laktanya építése.** Sztarill Ferenc építőmester már megkezdte a honvéd lovassági laktanya építését s ha az idő kitavaszodik, teljes erővel látnak a munkához, hogy minél előbb készen álljon a harmadik nagy épülettomb a Külváros mellett. Az építésre felügyelőbizottságot a városi tanács dr. Bulovszky József polgármester, Dus László v. főügyész, dr. Hoványi Ferenc v. főorvos, Busch Dávid v. főmérnök, Komlósy József tb. főjegyző, Bozók Béla áll. v. főmérnök és Száhlender Károly vasut igazgatóból alakította meg.

* **Sirok áthelyezése.** Az újavárosi központi temető rendezésével az ág. ev. temetőből több sírt más területre kell áthelyezni, mivel a temetőt átszelő széles főutvonala esnek. A városi tanács megbizta Busch Dávid v. főmérnököt, hogy a rendőrkapitány közbejöttével intézkedjék a sirok áthelyezése iránt.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter az ügyészi kar egyik legkiválóbb tagját: dr. Némethy József gyulai királyi alügyészt a szatmár-németi kir. ügyészséghez helyezte át.

* **Igazi központi pályaudvar Budapesten.** A kereskedelmi miniszteriumban, a mint híre járja, nagyszabású tervvel foglalkoznak. A vasuti forgalom könnyebb, egyszerűbb lebonyolítása céljából ugyanis azon tanakodnak, hogy Budapest összes pályaudvarait összevonják s az egész vasuti forgalmat egy központi pályaudvarban koncentrálják.

* **Jégtörő Mátyás.** A kalendárium még a telet mutatja, az időjárás pedig rügyfakasztó tavaszias. Meleg napsugár, jól eső verőfény kicsalja az épkézláb embert a napos oldalra és sütkezünk a pompás, melegítő sugárzónban. Pedig még nagyon is igaza lehet a kalendáriumnak s ha tartós hidegtől nem félhetünk is, még lehet kellemetlen téli idő. A régi közmondás azt tartja, hogy jégtörő Mátyás ha nem talál jeget, csinál. Az öreg pedig ma toppantott be hozzánk s alig talál jeget, legalább a folyók jégpáncélját a meleg idő teljesen felolvasztotta. De inkább még most legyen télies az idő, mint a késő fagy hervassza el az úgy is sanyaru viszonyok között tengődő gazdát.

* **A Reisz-féle bünör vége.** Szolnokon nagy port vert föl néhány évvel ezelőtt az a bünör, a melyet Reisz Dávid ée Reisz Jakab odavaló nagykereskedők ellen indítottak. Az egyik szerint vádlottak valami nagyobb ügylet megkötésekor 5060 frtot adtak egy kereskedőnek, ki röviddel utóbb öngyilkos lett. A

másik szerint 7400 frtot adtak át *Allschul* Arthurnak, a mostani svéd főkonzulnak. Az okmányokon két tanu neve állott. Az egyik tanu időközben azt a meglepő vallomást tette, hogy ő meg társa utólagosan eszközölték a tanulá-írást, mert erre kényszerítve voltak. Erre akét Reisz, valamint a tanuk vizsgálati fogságba kerültek, azonban a szolnoki törvényszék felmentette őket. Az ügy a táblához került, a mely az ítéletet feloldotta. A szolnoki törvényszék tehát újból ítél s az ítélet megint felmentő volt. A tábla újból feloldotta az ítéletet. A szolnoki törvényszék háromszor is felmentette, míg ma a tábla helybenhagyta a szolnoki ítéletet.

* **Névváltoztatások.** A belügyminiszter megengedte, hogy Rosenbaum Lévi nagyváradi lakos »Rózsá«-ra, Kohn Kálmán szintén nagyváradi lakos »Havas«-ra, kiskoru Tolvaj Károly értarcsai illetőségű szobosziói lakos pedig »Tolnai«-ra változtassák a vezetéknevüket.

* **Véres karpárba.** Tegnap délután báró Chapponn Sámuel vivó termében véres karpárba folyt le két joghallgató között. A súlyos feltételek mellett, végkimerülésig vívott párbajban Cs. L. az arcán sérült meg súlyosan, míg ellenfele K. M. a karján kapott jelentékeny sebet. — A rendőrség is tudomást vett a párbajról s így annak a törvényszék előtt lesz a befejezése.

* **Házi versenyek a sakkörben.** A sakkörben most vig élet folyik, a sakkörnek tagjai mindennap rendeznek versenyeket egymás között. A körnek most érdekes vendége is van Darvasi Arthur személyében, aki hivatalos ügyben Váradon időzik s mindennap felkeresi a kör helyiséget a Ritter Hermann cukrászdájában és ott játszik. A kör ismét meghívta Charousseket, akit legközelebb disztagjává választott, aki meg is ígérte, hogy valamelyik nap lejön és akkor ismét nagy verseny lesz.

* **Rablótámadás az országon.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy Irimie Mihály földmivelőt súlyosan megsebesítve találták meg az országon. Most már Irimie annyira magához jött, hogy ki lehetett hallgatni. Irimie a kihallgatás alkalmával előadta, hogy a vásárról egyedül ballagott hazafelé és utközben az árokból egy ember ugrott elő, aki megtámadta és revolverből lőtt rá háromszor és amikor áldozata elbukott, megakarta rabolni, de ezen munkájában megzavarták. A csendőrség ez ügyben nyomoz, azonban eddig még minden eredmény nélkül.

IRODALOM.

— A *Mese-Világ* legújabb száma ismét kész öröme lesz az apró olvasóknak. Mindjárt a címkép oly kedves és oly finom kivitelű, hogy bátran odaillenék akármelyik elsőrendű illusztrált újságba. A mi azután az újságban magában van, az egytől egyig java annak, a mit a gyermekirodalom produkálhat. Nincs mit dicsérni egyik szerzőn sem, a másinak rovására. Bizony jeles dolgokat alkottak. Hogy a *Mese-Világ* maholnap majd versenytárs nélkül közkedvelt újsága lesz a csitri népnek, az nem is lenne meglepő, mint inkább természetes valami. A legjobb meggyőződésünkkel ajánlhatjuk mindenki figyelmébe ezt a nagy gondal szerkesztett »pötty-újság«-ot.

— **A Magyar Sion.** Második füzet; megjelent február 20-án. A kitűnően szerkesztett folyóirat első rendű tollforgatóktól a következő dolgokat tartalmazza: Az egyház veszélyeztetett szabadsága. Dr. Pethőtől. Mahdi, a Szudán hódítója. Csernik Alajostól. Dr. Schell a mai katolicizmus szellemi inferioritásáról. Dr. Rott Nándortól. Irodalom és művészet. Pázmány Péter bibornok művei. (Kiadja a tud. egyetem hittud. kara.) Magyar sorozat. III. kötet: Igazságra vezető Kalauz. Ism. Guzsvenitz

Vilmos. — Dr. Paul Schanz: Apologie d. Christenthums. III. kötet. Ism. Liberius. — Billot S. J.: Tractatus de Ecclesia Christi. Ism. Dr. Rott N. Vegyes közlemények. A dr. Kereszty Viktor szerkesztésében megjelenő ezen folyóirat előfizetési ára egy évre 12 korona.

A Magyar Könyvtár, mely oly sikerrel versenyez a nálunk annyira elterjedt Reclam-féle füzetekkel, ismét hat számot bocsát világgá. A sort mint 23. szám Byron egyik leghatalmasabb alkotása, a »Manfréd« című drámai költemény nyitja meg, melyet Ábrányi Emil, a kiváló költő és műfordító ültetett át magyarra és látott el bevezetéssel. A következő szám Porzó (Ágai Adolf) négy gyönyörű elbeszélését tartalmazza, melyek elsje, a »Viola Vera« adta a füzet címét is. A 25. füzet a modern francia színműirodalom egyik méltán leghiresebb termékét, Sardou »Váljunk el«-jét adja, mely mióta színre került, állandóan megmaradt nemzeti színházunk műsorán. Fordítása Fái Béla tollát dicséri.

A 26. füzet élén Deák Eerenz neve áll, az ő leghiresebb beszédét, az 1861-iki első felirati beszédet kapjuk benne, melyet a középiskolai tanterv szerint minden gymnasiumban olvashatnak, mely azonban minden művelt ember könyvtárában is helyet kell hogy foglaljon. A 27. füzet a görög irodalom terére is rá lép a »Magyar Könyvtár«, az antik görög tragédia legfelségebb alkotását, Aischylos »Lelánczolt Promotheüs«-át közölve, Zilahy Károly erőteljes és hű fordításában, melylyet Tóth Dezső látott el kitűnő bevezetéssel. Végre a 28. füzet Bársony István egy pompás elbeszélés gyűjteménye: »Vadásztörténetek«. A legközelebbi füzetek közt lesz Molière Dandin György-e, Hevesi Sándor fordításában, melyek a »Magyar Könyvtár«-ot Molière fordítása indul meg. Egy-egy füzet ára 15 kr. Megjelentek Lampel R. könyvkereskedésében Andrássy-ut 21. Kaphatók minden könyvkereskedésbe.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése. Meghívás. A »Szigligeti Társaság« tisztviselőit és választmányi tagjait van szerencsém f. hó 25-én (péntek) d. u. 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank« igazgatósági szobájába tartandó ülésre tisztelettel meghívni. Nagyvárad, 1898 febr. 23-án. R á d l Ödön elnök.

A népnevelési egyesület vál. ülése. Meghívás. Van szerencsém a »Biharvármegyei népnevelési Egyesület« választmányának t. tagjait f. évi február hó 26-án (szombat) d. u. 5 órakor hivatalos helyiségünben: Nagy-Piaczter, közs. polg. fiu iskola épület földsz. 10. ajtó tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni. Nagyváradon, 1898. február hó 23-án. Sz u n y o g h Péter elnök.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtszéki tárgyalás.

Tegnap egy éltes nő, aki harmincz évig egy kis boltban a jövedelméből élt, fordult a nagyváradi esküdtszékhez, hogy büntessék meg azt az embert, aki becsületét megtámadta, aki azal vádolta, hogy ő egy szegény varró leányt megkárosított.

Nagy Mária volt a magán vádló, aki egy aradi havi lapnak az »Ujvilágnak« egy nyíltéri közleményét inkriminálta.

A cikknek már a czime sértő, amennyiben a czime az: »Egy lelketlen gazdagasszony« s a cikkben az van elmondva, hogy egy gazdag urinő egy szegény varró leánynak a pénzét meg nem adta, amelylyel neki tartozott és hogy mindenféle ürügyet gondol ki, hogy fizetnie ne kelljen.

Ez a cikk az »Ujvilágban« jelent meg, amely lap a Délmagyarországi szocziáldemokrata pártnak a hivatalos közlönye.

Az esküdtszéki tárgyalásra a vádló nő

nem jött el, csak ügyvédje jött el dr. Keresztes Gusztáv aradi ügyvéd, a vádlottat pedig Gyémánt Jenő helybeli ügyvéd védte.

Az egész tárgyalás simán folyt le minden érdekesebb részlet nélkül, a vádlott azzal védekezett, hogy ezt a dolgot beszélték és azért írta meg, hogy vele a közügynek használjon és azért nem írta a cikk alá a nevét, hogy közvetlenebbül hasson és úgy egy varró leány nevét írta oda.

Az esküdtszék a tárgyalás befejezése után meghozta verdiktjét a következőképpen:

Az első kérdésre: szerzője-e a cikknek a vádlott? 12 igen. A másodikra: van-e benne becsületsértés? 12 igen s a harmadikra: vétke-e a becsületsértésben, 10 igen és 2 nem.

A törvényszék ezen verdict alapján Nagy Márton egy havi fogházra és ötven frt pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen a vádlott semmisségi panaszt jelentett be, mivel azonban a szükséges óvadékot letenni nem tudta, azonnal letartóztatták, minek következtében a semmisségi panaszt visszavonták és így az ítélet jogerős.

A tárgyalás déli 12 órakor ért véget.

Érdekes párbaj-tárgyalás. Márczius elsején érdekes párbaj-tárgyalás lesz a helybeli törvényszéken. A vádlottak helybeli joghallgatók, számszerint hárman. Két párbaj ügyet fognak egyszerre tárgyalni. A párbajokra okot a választási küzdelem szolgáltatott. A vádlottakat, mint halljuk, dr. Márkus László fogja védeni.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: Nagy Ferencz.

Büntető tanács.

420. Vadász Mihály lopás — rendelet.
 515. Ifj. Papp Lajos gyilkosság — fölölvda.
 414. Bugár Száva közcsend elleni kh. — helybenhagyva.
 415. Batanyáucz Irunie s neje sikkasztás — megváltoztatva.
 429. Buha Kosztán s. t. sikkasztás — részben megváltoztatva.
 431. Izsgersan Manilla sulyos testi sértés — rendelet.
 459. Kugler Albert védjegy hamisítás — fölölvda.
 468. Broncz Vaszalie becsületsértés — részben megváltoztatva.
 504. Kacsora Péter Péter lopás orgazdaság — rendelet.
 514. Dobozi Mihály sikkasztás — fölölvda.

Előadó: Pojnár Dénes.

312. Pribák Ignácz s. t. könnyű testi sértés — visszautasítva.
 467. Végner Mihály lopás — részben megváltoztatva.
 201. Kovács János anyakönyvi kh. — visszautasítva.
 202. Mészáros Istvánné sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.
 203. Nemes Imre s neje közegészség elleni vétség — részben megváltoztatva.
 285. Sztepancsuk Cyörgye hatóság elleni kh. — rendelet.
 295. Schubkégel Mihály rágalmazás — helybenhagyva.
 421. Urlea Raszku határ jel. hamisítás — megváltoztatva.
 505. Tobai Jánosné sulyos testi sértés — fölölvda.

Előadó: Urbán Adolf.

174. Branyiczki Antal s. t. csalás — rendelet.
 361. Lax Béláné hatóság elleni erőszak — helybenhagyva.

322. Ökrös János s neje lopás és rágalmazás — helybenhagyva.

406. Marián Nikolae sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

407. Pocsy János közcsend elleni kh. — helybenhagyva.

417. Frick Antal közcsend elleni kh. — részben megváltoztatva.

459. Kiss Sándorné lopás — fölölvda.

500. Jova Ilie magánlak sértés — rendelet.

Előadó: Polchy Mór.

4415. Gerlei Dániel hivatali sikkasztás — részben megváltoztatva.

187. Savolt József hamisvád — helybenhagyva.

250. Szakál Jánys sulyos testi sértés — részben megváltoztatva.

280. Opre Gáborné rágalmazás — részben megváltoztatva.

282. Bdnár Erzsébet sulyos testi sértés — fölölvda.

299. Bányai József lopás — rendelet.

331. Özv. Petkovits Miklósné lopás — helybenhagyva.

Előadó: Dr. Marienescu Athanas.

273. Szél Mihály — Jámbor Zsuzsánna — rendelet.

274. Bereczky József — Zetényi Eszter — helybenhagyva.

276. Kóti Lajos — Szőke Mária — fölölvda.

277. Szabó Ágnes — Juhász Imre — helybenhagyva.

279. Rimler Gyula — Benzád Gizella — helybenhagyva.

293. Szabó János — Zsadan Sára — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Némethöl: — plex. 35.

S ezzel mind a ketten lementek a szolgálószobára lakosztályába. Itt lassankint oly izgatott és hangos szóváltás támadt Askán és Willem között, hogy észre sem vették, hogy valaki a szoba melletti pincze ajtót, melyet csak vékony deszkafal választott el amattól, felnyitja. Ez a valaki maga a szenátor volt, a ki a másnapi lakoma miatt borait jött volt le a pinczébe megvizsgálni s ilyenformán Askán és Willem egész párbeszédét meghallotta.

— Mindenekelőtt arra kell Önt kérnem — hallatszott át Willem szobájából, — hogy nyugodtan beszéljen velem. Hogy találkám volt a nővéremmel, azt magam sem tagadom, de ez a viszony egészen tisztességes. Én nem megcsalni hanem nőül venni akarom a nővérét.

— Ugyan ne beszéljen Ön! Az én nővéremet akarná Ön nőül venni? Ezt nem mondhatja komolyan. Önök sehogysem illenek össze egymással. Kérem, tegyen le örökre erről a gondolatáról!

Legalább, a mi engemet illet, én sohasem egyezem abba bele, s anyámat is sokkal okosabb asszonynak gondolom, mint sem ilyesmit komolyan vegyen fel Öntől. Nem és nem! — én nem engedtem, hogy a nővéremet boldogtalanná tegye!

Még mielőtt Askán e szavakra felelhetett volna, egyszerre felnyitott a szoba ajtaja s a küszöbön megjelent a szenátor szigorú alakja.

— Menjen Ön igazítsa meg a tüzet a kályhámban odafent, szót parancsolólag Willemhez, s míg a szolga készséggel engedelmeskedett a parancsnak, Stendardó belljebb jött s úgy állott oda a fia elé, mint az oroszlán, mely prédáját megrohanni készül.

— Egy szót se! — kezdé a beszédet. Mindent hallottam s csak azért jöttem, hogy megkérdezzem tőled, komoly-e szándékod avval a lánnyal, vagy csak port akarsz e szegény népek szeméi közé hinteni? S előre is biztosítalak, hogy ha nekem még ma levélileg le nem mondasz arról a lányról, úgy pusztulhatsz a házamból, s mehetsz a bátyád után!

— Ha te mindjárt így kezded a dolgot,

atyám, akkor én nem kevesebb határozottsággal így felelek szavaidra: A leány becsülete egészen moesoktalan. Ez az egyik. Másodszor nincs szándékomban róla lemondani, sőt inkább neveltetni és tovább képeztetni akarom, hogy feleségemmé tehessem őt.

— S te azt hiszed, te csapodár fickó — szólt Stendardó még dühösebben. — hogy ehhez én beleegyezésemet adom? Vagy kivered őt a fejedből, vagy röglön szetheted a sátorfádat és ..

— De kérlek atyám, ne ítélj ilyen hirtelen! Miért ne lehetne egy ilyen lány is, a ki erkölcsös és fogékony a műveltségre, époly érdemes az emberek becsülésére, mint a többi patriczius lányok? Én senkit sem ismerek ezek között, aki csak meg is közelíthetné a Willem nővérét.

— Csak azért — vágott közbe Stendardó, — mert a vér sohasem válik vízzé és [fordítva] Csak azért, mert a tekintélyt és modort nem lehet soha eltanulni, de legfőképpen azért, mert te egy nőt nem vagy képes eltartani és én huszadszor ismétlem most előttem, hogy hallani sem akarok erről a képtelen messzallianszról! És most vedd tudomásul, hogy holnapig gondolkozási időt adok neked ebben a dologban. És semmi körülmények között sem fogom megváltoztatni a nézetemet!

E határozott kijelentések után Stendardó sarkon fordult és fejével hidegen biccentve magára hagyta Askánt a szobában, ki megsemmisülten, mozdulatlan maradt a helyén, mint egy élő szobor, melynek gyökeret vertek a lábai.

* * *

Az öreg Stendardó szobájába érve becsengette magához Willemet és így szólott hozzája ellágyult, meleg hangon:

— Nagyon köszönöm Önnek Willem, derék és bátor fellépését. Ön józan és becsületes ember módjára viselkedett ebben a dologban s gondom lesz rá, hogy ne bánja meg, a mit tett. Most pedig első dolga legyen nővéremmel beszélni és befolyásával rá venni őt arra, hogy erről a képtelen ábrándról lemondjon. Tudja, nem mintha le nézném a nővérét, Isten ments! De az embereket mégis szétválasztja egymástól az állásuk, különböző műveltségük. És lássa a természet sem szereti az össze nem illőt. A pusztá földje nem terem rózsákat és minden növény más-más talaj után vágyik. Mondja meg tehát a nővéremnek, hogy nekem semmi kifogásom sincs ellene, de fiannak nem lehet a felésége. Így, így lesz a legjobb! Én megbizok magába Willem. Isten velünk!

Ezek után Stendardó az ajtó felé indult. Itt azonban magát hirtelen meggondolva újra vissza fordult s következőkkel egészítette ki előbb mondott szavait:

— Tudja mit, Willem? Legjobbnek tartanám, ha nővére egyelőre elutaznék Hamburgból. Kérem, vegye őt rá erre! A költséget én viselem. Kerüljön bármibe, az nem határoz!

Willemnek nem volt semmi ellenvetése Stendardó szavaira. Ezek a tervek és intézkedések az ő óhajtaival is teljesen megegyeztek.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Zolát elitették.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.)
 Labori folytatja beszédjét és be is végzi. Utána fölharsan: Éljen Franciaország! A jog! Az idea! A teremben óriási zívaj, tetszés, füttyölés. Clemenceau egyesíti Zola és Labori szavait. A főügyész replikáz. Erre az esküdtszék visszavounl és hosszas tanácskozás után meghozza a következő ítéletet: Zola Emilt jogtalan vádak és rágalmazás miatt 1 évi fogság és 3000 frank pénzbüntetésre ítéli. Az »Aurore« szerint 4 évi fogság és 300 frank pénzbüntetésre ítélték volna.

A delegáció ülése.

Budapest, febr. 23. (Saj. tud. táv.)
A delegáció április közepén ül össze.

A király a Werescsagin-tárlaton.

Budapest, február 23. (Saj. tud. táv.)
A király délután meglátogatta Werescsagin műtárlatát, melyen Wlassics és Werescsagin kalauzolták. Mikor a király távozott, igazi elismeréssel szólott Werescsaginhoz:

— Nagyon szép kiállítás, igazán örülök hogy eljöttem.

Bánffy — kontra Gautsch.

Bécs, febr. 23. (Saját tud. távir.)
A *Nemzet* legutóbbi számában »Hova? Meddig?« czimen meglehetősen éles hangú kritikát közöl *Gautsch*-ról és kabinetjéről. A tegnapi *Reichswehr* ezt a cikket szóról-szóra közli, azon hozzáadással, hogy Bécsben nagy feltűnést okozott és sok megbeszélésre adott okot a politikai körökben ez a — Bánffy által sugalmazott — cikk.

Az udvar Budapesten.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.)
A király, mint rendesen, ma is korán kelt és hosszabb sétát tett a budai királyi palota alsó kertjében. Reggel nyolczkor a *Sz. Zsigmond* kápolnában ünnepi istentisztelet volt, amelyet *Vézinger* Károly apát plebános tartott. Az istentiszteleten megjelent ő Felsége a király, *Ferencz Salvator* és felesége *Mária Valéria*. A főúri körök nagy számmal jelentek meg. Mire után a király dolgozó szobájába vonult. — *Ferencz Salvator* feleségével *Mária Valériával* reggeli 9 órakor elutazott Wallseebe.

A 48-iki alkotmány ünnepe.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.)
A 48-diki törvények félszázados ünnepét a képviselőház, mint értesülünk, husvét hétfőjén fogja megnyitni és pedig nagy fényvel az új parlamentben. A képviselők diszmagyarban fognak megjelenni. A két Ház; a képviselőház és főrendiház valószínűleg együttesen fog az ünneplésben résztvenni. A király, bár nagyheti ájtatosságokat Bécsben végzi, husvétra vissza jön Budapestre és az ünneplésen személyesen jelen lesz.

A Zola-pörhöz.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.)
A mai párisilapok egybehangzóan konstataják *Laborin* a tegnapi védőbeszéde által elért sikerét, mely beszéd a hallgatóságot egészen más véleményre térítette. A »Figaró« azt mondja, hogy a védőbeszéd az egyik részen reményt a másik részen pedig félelmet keltett. A revisió mellett harczoló lapok kijelentik, hogy *Zola* elítélése a compagne-nak nem vetne véget.

Alsó ausztriai tartománygyűlés.

Bécs, február 23. (Saját tud. táv.)
Philippovich sürgősen indítványozza, hogy a tartománygyűlés fejezze ki rosszalását *Schneider*-nek a népies egyetemi előadások ellen tett ellenvetései felett és indítványát hosszabb beszédben megokolja,

melyben a tartománygyűlésen elkövetet szónoki kihágások ellen foglal állást. A ház elfogadja *Loqnay* indítványát, hogy térjenek napirendre. (Nyugtalanág.)

Klementina hercegnő állapota.

Budapest, február 23. (Saját tud. távirata.)
Klementina hercegnő az éjjel keveset aludt. Lélegzése és érverése még gyorsabb. Allapota eléggé megnyugtató.

Hadihajóink hazatérése.

Bécs, február 23. (Saját tud. táv.)
Pólaból jelentik mai kelettel: A Kréta előtt horgonyzó két hadihajónk a »*Wizn*« és »*Franz Josef*« már parancsot kaptak, hogy hazatérjenek. Nehány kisebb torpedónaszád marad mindössze a krétai vizeken azon czélból, hogy czirkáló szolgálatot teljesítsenek.

Milán újabb érdemrendje.

Belgrád, febr. 23. Saját tud. táv.)
A szultán *Milán* királynak a szerb tényleges hadsereg főparancsnokának az arany *Imtiaz*-érmét adományozta.

Amerikai partvédelem.

Budapest, febr. 23. (Saj. tud. táv.)
A Washingtoni szenatus majdnem egyhangulag elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely szerint a partvédő állomások váraiban a nehéz- és mozsár-ágyuk légénységének teljes számra való emelése czéljából a tűzértséget két ezreddel vagy 610 emberrel szaporítják.

Az angol-francia konfliktushoz.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. távirata.)
A Havas-ügynökség a következő kommunikét közli, megjegyezvén, hogy az nem félhivatalos forrásból ered: Francia politikai körökben azt a nézetet vallják, hogy az angol forrásból származó nyugatafrikai hírek nem adnak nyugtalanúságra okot. Tény, hogy Franciaországot a legbékésebb szándékok vezérlik, és legkevésbé sem gondol arra, hogy megértse azt a szerződést a mely a sokotó-i régiót az az angol befolyási szférába tartozónak mondja. Itt meg vannak győződve, hogy afrikában nem volt semmiféle összeütközés és hogy a találkozás az Angolokkal Ouában és Boriában udvarias jellegű volt. Nem hiszik, hogy néhány francia betört volna a Niggeren túl fekvő vidékre, a mely betörésnek semmi esetre sem lehet komolyabb jelentősége. Ugy látszik, hogy ezt a hírt érdekelt angol-körök terjesztik. Altalában azt hiszik, hogy a nyugatafrikai kérdéseket rövidesen mindkét félre nézve kielégítő módon rendezik.

A kínai kikötők ügye.

Budapest, febr. 23. (Saját tudósítónk táv.)
Londonból hivatalosan jelentik, hogy a kínai kormány a pekingi angol követ felszólalására beleegyezett, hogy a nemzetközi vízi ut Kinában a jövő év folyamán megnyitassák a brit és más gőzösöknek, még pedig olyképen, hogy mindenütt, a hol most a benszülöttek csolnakainak közlekedése szerződésileg meg van engedve, az idegeneknek ugyanoly módon megengedik gőzhajók és gőzesónokok használatát, akár sajátjuk, akár Kináé azok a hajók. Tekintettel arra, Anglia nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a Jangcekiang vidéke Kina birtokában maradjon, a kínai kormány formálisan közölte a brit kormánynyal, hogy szó

sem lehet arról, hogy a Jangcekiang völgyében, vagy annak vidékén bármely területet is valamely idegen hatalomnak lekölnének, bérbeadnának, vagy átengednének. A tenőeri vámosok főfelügyelője, mint eddig, ugy ezután is angol lesz, még pedig mindaddig, a míg a brit kereskedelem a kínai kikötőkben a többi hatalmak kereskedelmét meghaladja. Hunanban 2 éven belül megnyitnak egy kikötőt.

Budapest, február 23. (Saját tudós. táv.)
A »*Times*«-nek jelentik Peringből tegnapi kelettel: Az a válasz, melyet Oroszország a Kínai kormány ugyanazon megkeresésére adott, hogy Oroszország újabb biztosítékot adjon arra, hogy a tél elteltével Port Arthurból kivonult nem hangzik megnyugtatóan. Az orosz kormány ugyanis megjegyezte, hogy ez orosz hajók hosszabb ideig maradnak Port Arthurban, mint eredetileg tervezve volt, mert azoknak visszavonása Kína és Korcz érdekeibe ütköznek. A kínai kormány a választ annak jeléül tekinti, hogy a flotta ideiglenes áttelelése tartós megállásá fog válni.

Tengerészeti hivatalunk az Egyesült államoknak.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. távirata.)
Azon veszteség alkalmából, mely az Egyesült Államok tengerészetét a »*Maine*« hadihajó elpusztulása által érte, *Spaun* báró altengernagy tengerészeti karparancsnok, *Mr. Long*-hoz, a tengerészeti hivatal államtitkárához, a következő részvét táviratot intézte Washingtonba:

A *Maine* hajó elpusztulásának megrázó hírére az osztrák-magyar haditengerészet nevében, őszinte részvételem nyilvánítom. *Spaun* altengernagy.

Spaun báró tengerészeti parancsnok erre ma a táviratilag a következő választ kapta.

»A »*Maine*« hajó elpusztulása alkalmából intézett részvétátiratának átvételét tisztelettel elismerem éa felkérem sziveskedjék az osztrák-magyar hadi és tengerészeti ügyosztályának, rokonszenve ezen bizonyítékáért, az Egyesült Államok tengerészetének köszönetét átadni.«

KÖZGAZDASÁG.**A kamara teljes ülése.**

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tegnap délután teljes ülést tartott.

Janky József elnökölt; jelen voltak: *Bertsey* György oszt. elnök, *Mihelfi* Pál, *Steiner* M. Albert, *Frankl* Lázár, *Kunz* Gnsztáv, *Fekete* László, *Óváry* Lajos, *Mihálovits* János, *Gyöngyössi* Gyula, *Rendes* Vilmos, ifj. *Moskovits* Mór, *Daday* József, *Weisz* Károly beltagok, *Szmazsenka* Ernő m. á. v. felügyelő, *Magyar* Bálint (Tenke), *Kovács* Sándor, *Bán* Kálmán (Élesd), *Henger* Viktor, *Berger* Dávid (Margitta), *Kovács* Gábor (Nagyszalonta) kültagok; dr. *Sarkadi* Lajos titkár.

Első sorban felolvasták az elnöki közléseket. Ennek legérdekesebb két pontja. Bejelenti az elnök, hogy szakértők meghallgatása után a felső-derna-paptamási vasut építési költségeihez való hozzájárulást véleményezte az elnökség Nagyvárad városának. Továbbá felirt a kereskedelemügyi miniszterhez, és *Tisza* Kálmánhoz, közbenjárásukat kérve, ahhoz, hogy a pénzügyi palotát Ujvároson, esetleg a Nagypiacz-téren építse fel a pénzügyminiszter.

Az elnök közléseit s az iroda tevékenységéről szóló titkári jelentését tudomásul vették, a pé. ztárnok jelentésével együtt.

Tudomásul vették a következő kereskedelmi miniszteri leiratokat:

Az 1898. évi költségvetések jóváhagyásáról;

a tokaj-hegyaljai bortermésekre vonatkozólag;

»Az egészség könyve« című népszerű munka terjesztése tárgyában; a megszavazott segélyösszegek fedezési módjainak megjelölése tárgyában; a házi ipari cikkek közvetítésével foglalkozók névjegyzékének kiegészítése és közzététele iránt.

Elfogadták a kereskedelmi osztály jegyző-könyvében foglalt határozatokat.

Előterjesztették az 1897. évi zárszámadásokat, a számvizsgálók jelentésével együtt.

Ifj. Moskovits Mór kifogásolta, hogy 6000 frt kint levő illeték mint vagyon van feltüntetve. A régiekből évenként bizonyos összeget le kellene írni, mint kétes követelést.

Titkár felvilágosította felszólalót, hogy a kamara semmit sem törölhet addig, míg a községi előljáróság a bevehetlenséget kellőképp a közadónál szokásos módon nem igazolja.

A zárszámadásokat elfogadták.

A budapesti társkamara átirt, hogy a kamarák története című munkához a helybeli kamarára vonatkozó adatokat küldjék meg. — Az elnökséget utasították az adatok beküldésére.

A kolozsvári társkamara a kamarák működését szabályozó miniszteri rendeletek gyűjteményét az összes kamarák költségén szándékozik kiadni.

Elvileg helyeslik a mű kiadását, de a költségekhez való hozzájárulásra most semmi kötelező nyilatkozatot nem tesz, hanem a költségvetés bemutatásakor fog e tekintetben határozni.

Az országos iparegyesület felterjesztését a miniszterhez a kartell ügyben — egyszerűen tudomásul vették.

Az érmihályfalvai iparosok kérvényt intéztek a miniszterhez, a melyben kérik, hogy mentessenek fel a helypénz fizetés alól a saját községük piacán.

A kamarai teljes ülés belátván a kérelem jogos voltát, a kérvényt pártolólaj terjeszti a miniszterhez.

Szedlarikné-Dudinszky Anna nőipariskola tulajdonosnak 100 frt segélyt szavaztak meg. Az iskola időnkénti meglátogatására Daday József és ifj. Moskovits Mór kérték fel.

Az ipariskola igazgatója az ipariskolai tanulók jutalmazására ez évben is kéri az 50 frt-értékű könyv szives adományozását.

Bertsey György ellene van a jutalmkönyvek kiosztásának, mert a szegény tanulók nagyobb szükségük van író-és rajzszerkezre.

Többek hozzá szólása után a kérelmet elutasították; ha az ipariskolai bizottság elnöksége író-és rajzszerkezre kéri az 50 forintot, kézzel megadják.

Az iparosok továbbképző tanfolyamára 100 frt segélyt szavaztak meg.

Grósz Henrik bárándi lakos a reá kivetett kamarai illetéket jogosulatlanul tartja s kérvényt intézett a főispánhoz, hogy tiltsa el a kamarát az ilyen szerinte jogtalan illeték-kivetéstől. A főispán a polgármesternek tette át a furcsa kérelmet, míg a polgármester felhívta a kamarát, hogy rövid időn nyilatkozzék és intézkedjék ez ügyben.

A kamara tagjai megütközéssel vették a polgármester átiratát, mert a kamara semmi tekintetben nincs alárendelve a polgármesteri hivatalnak. A kamara autonómiáját sértő átiratot és kérvényt egyszerűen, minden megjegyzés nélkül visszaküldték a polgármesteri hivatalhoz.

Propper N. János, a n.-váradai felsőkereskedelmi iskola igazgatója 500 frt segélyt kér a kamarától.

A kérelmet ezuttal levették a napirendről s a jövő teljes ülésen fogják tárgyalni.

Rendes Vilmos interpellációt intéz az elnökséghez. Helyteleníti, hogy az elnökség a f.-d.-paptamási-i vasut segélyezése ügyében a városköz terjesztett véleményét nem terjesztette előbb az ülés elé.

Elnök és titkár felvilágosították a felszólalót, hogy a mult teljes ülés megbizta az elnökséget, miszerint ez ügyben végérvényesen járjon el. Tehát nem járt el önkényesen az elnökség.

Ifj. Moskovits Mór panasolja, hogy daczára a miniszter leiratának, a nagyváradi kir. adóhivatalnál csak ritka esetben váltják be a váltópénzt papiros pénzre, s ez nagyon

kellemetlen hatással van az ipar- és kereskedelemre. — Indítványára kimondották, miszerint a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóságához átiratot intéznek.

*

Az ülés berekesztése után Weisz Károly beltág felvette, hogy illő dolog lenne márczius idusának 50 éves fordulóját, e nagy nemzeti ünnepet a kamarának is megünnepelni.

Többet szoltak a kérdéshez azonban nem határoztak semmit.

Hova forduljon a gazda tavaszkor.

Szólás-mondás, de régi példabeszéd a magyar embernek nem kell tanulni, elég ha gondolkodik. S gondolkozott is a magyar gazda sokáig, közbe-körbe a kártyát is megkeverve, a míg el nem érkeztek a nyolcvanas évek mostoha gazdasági viszonyai, a míg a buza ára le nem szállott 6—7 forintra. Akkor azonban elérkezett a cselekvésnek az ideje, az egyszerű gondolkodás már nem volt elég a megélhetésre. Kezdünk kísérletezni, nem volna-e hasznosabb a buza helyett cukorrépat, burgonyát, cukorkát stb. termesztetni. Sőt egyesek kísérletet tettek arra nézve is, nem lehetne-e két kalászt termesztetni ott ahol eddig csak egy termett, szóval mezőgazdaságunk új korszakba, a haladás korszakába lépett. Az elfogulatlan szemlélőnek el kell ismernie, hogy mezőgazdaságunk óriásián fellendült az utóbbi 20—25 év alatt s bizonyos, hogy nagyon elmaradt az a gazda, ki ez idő alatt bruttó jövedelmét meg nem kétszerezte.

Csak az a kérdés ezek után, vajon olyan-e már a mi gazdasági rendszerünk, a mely a tökéletesség netovábbja, a helyen többé javítani, lendíteni nem lehet, a mely a lehető legnagyobb bruttó és nettó jövedelmet szolgáltatja. Sajnos e kérdésre nem kell felelnünk. Elősmérjük ugyan, hogy gazdasági viszonyaink különösen az utóbbi évtizedben nagyon lendült, annak daczára a tökéletestől nagyon, de nagyon messze vagyunk. Kezd ugyan már a mi gazdaközönségünk fogékony lenni az újítások iránt is, de a legtöbb esetben nem számítással ujit, hanem azért, mert látja az újítást másnál is, de nem tudja, hogy azaz újítás, a melyet más jónak talál, jónak fog-e bizonyulni az ő viszonyai között is, mert nem vett magának fáradságot, hogy a szóban forgó újítást kiösmérje, tanulmányozza, mielőtt alkalmazná. A minapában vasutoni utazás közben mondja egy uri ember, hogy tavasszal buza vetéseit Thowas-salakkal fogja behinteni, mert az egy földbirtokos társánál oly kitűnő befolyással volt a terméshozamra. Én elhüledve halgattam terveit, s csudálkoztam azon, hogy foghat valaki műtrágyázáshoz, mikor még azt sem tudja, hogy a salak a legnehezebben oldható műtrágya, a melynek feloldására nem egy tavasz, de egy álló esztendő sem elég. Ha ilyen felületes ösmerekek alapján alkalmazza a gazda az újításokat, akkor nem lehet csodálkozni rajta, ha azt ép oly hamar sutba dobja, mint haszontalant, a mi helyen hévvel alkalmazta felületes ismeretek alapján.

Arról pedig — csak legyünk egészen őszinték — már csakugyan igen kevés gazdának van halovány is, hogy ad-e ő annyi trágyát talajának a mennyi elegendő a talajtermő erejének fenntartására, hogy az ő trágyázási rendszere mellett emelkedik-e vagy apad talajának termőképessége. Pedig a gazdálkodásnak ez a kardinális pontja, e körül forog az egész gazdálkodás, s ha e tekintetben nem helyesen járunk el: kárba vett összes fáradságunk, kielégítő vagy jó eredményt soha sem érhetünk el. Hogy pedig éppen e tekintetben országszerte nem helyesen járunk el, azt mutatja azon megdönthetetlen tény, hogy a nyugati államok termésátlagai nem csak felézik a mienket, de a legtöbb helyt annak a kétszeresin is túl emelkednek. Kevés az állat állományunk, műtrágyát is keveset használunk.

A kezelésünk alatt álló birtokról nem készitünk üzemttervet, s így nem tudhatjuk, nem lehetne-e birtokunkat jövedelmezőbben kihasználnunk, nem tudjuk eleve mennyinek kell lenni a bruttó bevételeknek és kiadásnak, mennyinek

a tiszta haszonnak. De sőt, ha váltó gazdaságot üzünk is, a váltó van beállitva, hogy lehető legnagyobb hasznot már csak azért sem érhetünk el. Ösmerek gazdaságot — nem egyet — hetes fordával, a hol az első évben meg lesz ugyan trágyázva a talaj, de azután hét éven keresztül egy szem trágyát sem kap, buza pedig a negyedik és hetedik évben jön bele. Hogy az ilyen váltó gazdaság a talajt tönkre teszi, s fél annyit sem ad, mint a mennyit helyesebb kezelés mellett adhatna, azt mindenkinek tudnia kell a ki némi ugynevezett tudományos gazdasági ösmerezzel bír.

Nem vonjuk kétségben, hogy egy birtoküzemttervet kidolgozni, annak a ki nem sokat foglalkozik gazdasági tudománnyal és irásos munkákkal igen nehéz, de megvan adva a mód és alkalom ilyen üzemttervet ahoz érő, azzal sokat foglalkozó egyénekkel díjtalanul kidolgoztatni. A magyar-óvári gazdasági akadémián, a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori gazdasági tanintézeteken tanácsadó bizottság van gazdasági ügyekben felállitva, mely bizottságnak feladata bárkinak és gazdasági ügyekben díjtalanul felvilágosítást, tanácsot adni. Akár üzemttervet kell valamely birtokról készíteni, akár állattenyésztési növénytermelési stb. ügyben kell tanácsot adni, ezek a bizottságok a legnagyobb szakértelemmel díjtalanul adják azt meg, s így a gazdának csak egy levelet kell írnia az illető intézet igazgatóságához, hogy a legjobb és teljesen kimerítő választ kapjon.

Tanuljunk, haladjunk, hogy gyarapodjunk.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, feb. 23.

Buza ősre	9.30
Buza tavaszra	12.03
Tengeri	5.39
Rozs ősre	8.70
Zab ősre	6.50

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, feb. 23.

Oszták hitel	365.10
Magyar hitel	382.50
Allamvasut	388.—
Déli vasut	80.50
Rimamurányi	248.25
Magyar jelzálog	265.—
Magyar leszámítoló	256.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	403.—
Kereskedelmi bank	1411.—
Villamos vasut	277.75
Salgótarjáni	588.—

Bécs, feb. 23.

Az irányzat gyenge.

Oszt. hitel	364.50
Magyar hitel	382.50
Allamvasut	339.38
Birodalmi márka	58.77

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktözsde 1897. február 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.70
Magyar koronajárdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	101.25
Italmérségi jog magváltási kötvény	97.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	157.50
Magyar nyeregemény sorsjegy-kölcsön	140.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	102.25
Oszták járdék papírban	102.25
Oszták járdék ezüstben	122.25
Oszták járdék aranyban	102.50
Oszták korona járdék	104.50
1860. oszták államsorsjegyek	143.75
Oszták magyar bankrészevény	930.—
Magyar hitelbank részvény	331.75
Oszták hitelinintézeti részvény	364.70
Paris vista	338.25
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	587.20 1/2
London viste	120.10
Paris vista	475.20 1/2
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 23	3 05	6 59	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 38	11 17	5 40	9 24	5 7
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 48	12 36	15 10	10 37	5 3
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 24	1 45	9 45	11 40	4 6
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta		
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	5 47	1 30
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 44	5 22	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34
B.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 46	6 20	Debreczen é.	7 25	3 18
Sáp >	3 38	9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békes-Csaba >	6 47	1 19	11 39
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba >	2 23	7 17	4 32	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Orosháza >	3 24	7 44	5 03	Less >	9 04	5 00	7 51
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 36

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.							
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	—	30	Nagyvárad ind.	5 50	2 03	—	Gyoma ind.	3 40	2 41					
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	—	Ósi >	6 09	2 72	—	Déva-Ványa >	4 37	3 40					
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 —	—	Körös-Ladány >	5 13	4 20					
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 59	—	Szeghalom >	5 40	4 53					
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	5 58	4 15	—	Körös-Ladány >	7 02	3 49	—	Véztő >	6 12	5 35					
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 06					
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	6 19	4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 28					
Magyar-Cséke >	6 50	4 57	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 08					
Dusesd >	7 05	5 12	—	Gyanta >	6 56	5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 12					
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakáll >	7 48	7 44					
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Véztő >	9 44	5 32	—	Körös-Ladány >	8 11	8 19					
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	7 55	6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33					
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 58					
Borz >	8 53	6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13					
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 33					
Sonkolyos >	9 18	7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25					
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	—	Érselind >	5 37	6 06					
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 46	6 25	—	Székelyhid >	6 14	6 51					
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvár érk.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 18	6 53	—	Nagykátá >	6 27	7 05					
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.							
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.					
Székelyhid ind.	10 02	8 —	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Gyapoly >	8 36	7 08	—	B.-Diószeg >	6 42	7 25					
Apátkeresztur >	10 56	8 46	—	Monos-Petri >	4 46	4 57	—	B.-Diószeg >	9 01	7 29	—	Gyapoly >	6 59	7 43					
V.-Ábrány >	11 12	9 —	—	V.-Ábrány >	4 57	5 10	—	Nagykátá >	9 17	7 43	—	Paptamási >	7 24	8 09					
Monos-Petri >	11 24	9 11	—	Apátkeresztur >	5 13	5 29	—	Székelyhid >	9 51	8 10	—	Bihar >	7 45	8 33					
Margitta érk.	11 35	9 21	—	Székelyhid érk.	5 54	6 10	—	Érselind >	10 24	8 33	—	B.-Püspöki >	8 05	8 57					
Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.							
	Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.			V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.					
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25					
Nánhegyesol >	6 34	8 21	—	Nánhegyesol >	4 32	6 46	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	—	Érselind >	5 37	6 06					
Dobrest érk.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10	—	Bihar >	7 46	6 25	—	Székelyhid >	6 14	6 51					

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
A +tel jelzettek feltételes megálló helyek.